

Pusan Pulinat

LAPPEENRANNAN SEUDUN LUONNONSUOJELUYHDISTYS ry:n JÄSENKIRJE 2024
Tiedote PDF-muodossa: <https://www.sll.fi/lappeenranta/pusan-pulinat/>

Pertti Siilahti antoi lupiinille kyytiä Lappeenrannan lentokentällä viime kesänä. Kentällä Helmi-hankkeen yhteydessä tehty lupiinikartoitus edesauttoi haitallisen vieraslajin poistamista Suomen merkittävimpiin kuuluvasta paahdeympäristöstä.

Työ jatkuu ja ensi kesänä torjuntatoimiin voi päästä mukaan! Hankkeesta kerrotaan lisää sivulla 3 ja tarkempia toimintaohjeita on luvassa kevään aikana luonnonsuojelupiirin verkkosivuilla. Valokuva: Anna Vuori.

Suomen luonnonsuojeluliitto
Lappeenranta

Saimaan luonnonsuojelukeskus
Katariinantori 6, 53900 LAPPEENRANTA

Yhdistys kuuluu Etelä-Karjalan piirin kautta Suomen luonnonsuojeluliittoon

Yhdistyksen hallitus vuonna 2024

Puheenjohtaja: *Kimmo Saarinen*, puh. 040 721 4108, kimmo.saarinen@sll.fi

Hallituksen jäsenet:

Eija-Hilkka Anttila, Raija Aura, Salla Huuskonen, Marjaana Karhu, Martti Karhu, Jari Kiljunen, Sointu Laine, Anne Sahala ja Pertti Siilahti

Kaupungin metsätön monimuotoisuusohjelma?

Lappeenrannan kaupungin pitkään valmisteltu luonnon monimuotoisuusohjelma (LUMO-ohjelma) vuosille 2023–2033 siunattiin kaupunginvaltuustossa marraskuun alussa. Yhtenä päätavoitteenaan ohjelma lupaa aktiivista kehitystoimintaa monimuotoisuuden vahvistamiseksi. Hyvä niin, sillä kaupungin olisi aika ottaa strategisessa työssä konkreettisia askelia sanoista tekoihin.

LUMO-ohjelma tarjoaa siihen selvät sävelet. Kuuden päätavoitteen alle on koottu kaikkiaan 42 eri toimenpidettä luontoarvojen turvaamiseksi ja luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi. Kattava ja moniulotteinen kokonaisuus on alusta loppuun hyvin harkittu ja höystetty konkreettisilla toimenpiteillä. Niiden joukkoon lukeutuvat biodiversiteettipuiston perustaminen ja vähintään kuusi uutta luonnonsuojelualuetta vuoteen 2028 mennessä. Tiiviisti rakennettuun kaupunkiympäristöönkin luvataan lisää luontoelementtejä ja haitallisten vieraslajien leviämisen ehkäisyyn resursseja.

Vaan yhtä olennaista ohjelmasta ei löydy: metsiä. Lappeenrannan maa-alasta metsämaan osuus on yli 70 %. Kaupungin tuhansien hehtaarien metsäomaisuus ja hoito likipitään sivuutetaan yhdellä sivulla ja tavoitteista vain kolme menee metsään: 1) Kannustetaan maanomistajia metsäluonnon turvaamiseen, 2) Päivitetään kaupungin metsänhoitoperiaatteet ja 3) Seurataan kaupungin metsien monimuotoisuuden kehittymistä. Kannustetaan, päivitetään ja seurataan, mutta yhtään konkreettista toimenpidettä tai seurantamittaria metsäluonnon monimuotoisuuden parantamiseksi ei ohjelmassa esitetä.

Sellaisia luvataan kaupungin metsäohjelman yhteydessä, jonka valmistelu alkaa tänä vuonna. En liene ainoa, joka odottaa metsäohjelmalta paljon – kunnianhimoista tavoitteenasettelua ja määrätietoista toimintaa, aitoa greenrealityä. Ainakin LUMO-ohjelman mukaan metsäohjelma tarjoaa muun muassa metsänhoidon periaatteet, joissa *luonnon monimuotoisuuden lisääminen on oleva ohjaava periaate*. Odotan siis kattavaa ja mittavaa kokonaisuutta, jossa monimuotoisuuden lisäämiseksi esimerkiksi lahopuun määrälle ja lehtipuuston osuudelle, kookkaiden puiden ja säästöpuiden määrälle sekä erityisesti kaupunkimetsänhoidolle määritellään konkreettiset LUMO-tavoitteet, toimenpiteet ja seurantamittarit. Ja ehkäpä epäolennaisista harvennuksista ja pusikonraivauksista sekä ”riskipuiden” poistoista ja muistakin kaupunkiluontoa kurjistavista hoitotoimista päästäisiin vihdoin eroon.

Metsäistä ohjelmaa odotellessa kokemusrikasta luontovuotta kaikille!

Kimmo Saarinen, puheenjohtaja

Linkki Lappeenrannan kaupungin LUMO-ohjelmaan:

<https://www.lappeenranta.fi/media/Ymp%C3%A4rist%C3%B6toimi/Tiedostot/Lappeenrannan%20luonnon%20monimuotoisuusohjelma%202023-2033.pdf>

Lentokentän lupiinatorjunta jatkuu

Anna Vuori ja Kimmo Saarinen

Lappeenrannan lentokenttää on pidetty laajuutensa sekä erityisesti uhanalaisten hyönteislajiensä takia Suomen merkittävimpänä paahdeympäristönä. Kentällä elää ainakin kuusi äärimmäisen uhanalaista lajia, 24 erittäin uhanalaista lajia, 20 vaarantunutta lajia ja 34 silmälläpidettävää lajia. Lentokentältä on myös tavattu ainakin 14 erityisesti suojeltavaa hyönteislajia. Lisäksi lähes 150 hehtaarin alueelta löytyy muun muassa nummia, pienruohoketoja, heinäketoja ja pienruohoniittyjä, jotka kaikki ovat äärimmäisen uhanalaisia luontotyyppejä Suomessa. Todellinen huippuluonnon keidas aivan keskellä kaupunkia!

Valitettavasti kentällä kasvaa myös lupiinia. Niitä alettiin torjua vuosina 2021 ja 2022 Lappeenrannan seudun ympäristötoimen vetämässä Kunta-Helmi-hankkeessa. Parhaimmilta ketoalueilta lupiineja kaivettiin juurakoineen ja niillä alueilla, joilla kasvia on jo enemmän, lupiinin leviämistä ja siementuottoa hillittiin oikea-aikaisella niitolla.

Viime kesänä komealupiinin torjuntatyö jatkui samoin menetelmin luonnonsuojelupiirille vuosille 2023–2024 myönnetyllä Järjestö-Helmi-rahoituksella. Kesäkuussa kentän länsipäässä järjestettiin kaikille avoimet yleisötalkoot, joihin osallistui 22 henkilöä. Lisäksi kahden henkilön partio poisti päivän aikana viisi erillistä lupiini-kasvustoa kentän itäpuoliskolta. Täsmäiskujen takana oli alkukesästä tehty lupiinikartoitus, joka vahvisti vieraslajiongelman painottuvan kentän länsipäätyyn.

Lupiinin torjuntatyöstä on vastannut pääosin lentokentän oma henkilökunta, sillä liikkumista kentällä on turvallisuussyistä rajoitettu. Työ jatkuu vielä tulevana kesänä ja nyt tavoitteena on, että juurakoita pääsisi kaivamaan myös ulkopuoliset henkilöt – joko niin, että he kaivavat lupiineja samaan aikaan kentän henkilökunnan kanssa, tai sitten niin, että heidät viedään ja haetaan kunnossapidon toimesta ”yksityistalkoisiin”. Näihin voi ilmoittautua tai ainakin kiinnostuksensa ilmaista torjuntaprojektista vastaavalle Anna Vuorelle (anna.saimensis@outlook.com). Työstä on mahdollista saada myös pienimuotoinen korvaus. Lisätietoa talkoista ja tarkemmista aikatauluista on luvassa kevään aikana. Tätä konkreettisempaa työtä luonnon monimuotoisuuden hyväksi tuskin onkaan, joten kaikki kiinnostuneet innolla mukaan!

Yhdistyksen tapahtumakalenteri 2024

MAALISKUU

ETÄLUENTO: Mitä linnut kertovat viimeaikaisista ympäristömuutoksista? ke 6.3.2024 klo 18 – Lappeenranta, Kaakkois-Suomen Martat (Valtakatu 45)

Luonnontieteellisen keskusmuseon intendentti **Alexi Lehikoinen** teki gradunsa merimetson kannankehityksestä ja ravinnosta, väitöskirjansa ilmaston ja ravinnon vaikutuksesta kahdeksan eri lintulajin pesintämenestykseen. Illan teema on pitkän linjan lintuharrastajalle tuttu, sillä Luomuksen sivuilla Lehikoisen tutkimusaiheisiin listataan muun muassa linnut elinympäristömuutosten indikaattoreina ja muuttuvassa ilmastossa sekä kiehtova lintujen muutto. Tilaisuus järjestetään etäyhteyden kautta ja yhteistyössä EKLY:n kanssa.

Kevätvuosikokous ja LUENTO: Jättipalsamin ja keltamajavankaalin torjuntaa Etelä-Karjalassa ti 12.3.2024 klo 17:30 – Lappeenranta, Saimaan luonnonsuojelukeskus (Katariinantori 6)

Klo 17:30 yhdistyksen sääntömääräinen kevätkokous.

Klo 18 alkaen Viekas-LIFE -hankkeen Etelä-Karjalan aluekoordinaattori **Jari Kiljunen** kertoo viime vuonna päättyneen VieKas LIFE -hankkeen (2018–2023) torjuntatöistä ja tuloksista kaakonkulmalla. Suomen luonnonsuojeluliitto torjui yhdessä hankkumppaneidensa kanssa kolmea Suomen luonnolle haitallista vieraslajia: jättiputkea, jättipalsamia sekä keltamajavankaalia. Kiljusen johdolla varsinkin jättipalsamit saivat kyytiä, mutta myös keltamajavankaalia kuritettiin. Jos eksoottinen vieras ei ole vielä tuttu, sen torjuntaan pääsee tutustumaan helatorstaina järjestettävien talkoiden yhteydessä (ks. seuraava sivu)!

HUHTIKUU

LUENTO: Mitä kuuluu metsään? ke 3.4.2024 klo 18 – Lappeenranta, Kaakkois-Suomen Martat (Valtakatu 45)

Luonnonsuojelubiologian yliopistonlehtori **Panu Halme** lupaa ajankohtaiskatsauksen metsien monimuotoisuustutkimuksesta. Esiin nousevat myös metsien sertifiointiin liittyvät kysymykset sekä ennallistaminen – luennoitsijaan ja aiheeseen voi tutustua ennakkoon: <https://www.mustread.fi/artikkelit/nain-ekologinen-kompensaatio-on-apuna-luontokadon-pysayttamisessa/>. Jyväskylän yliopiston sivulla Halme kuvaa itseään näin: ”Tutkin sitä, miten luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen voidaan pysäyttää. Miten ihmisen toimet heikentävät monimuotoisuutta ja miten heikentymistä vastaan voidaan taistella? Luonnon monimuotoisuus ylläpitää planeettamme ekosysteemien toimintaa ja Suomi on sitoutunut monimuotoisuuden säilyttämiseen.

TOUKOKUU

Helatorstain LUONTORETKI ja TALKOOT:
Ylämaan arboretum ja keltamajavankaalin
torjuntaa to 9.5.2024 klo 11 alkaen – YLÄMAA,
kokoontuminen Lappeenrannan Linnoitus klo
10.15 ja/tai Ylämaan Korupirtti klo 10.45

Kari Junnola aloitti elävän kasvikokoelmansa kartuttamisen jo 1980-luvulla. 1500 lajin ja lajikkeen joukossa ovat mm. seitsensormiaralia ja pirunnuija, lauhkeiden sademetsien laji. Arboretum-retken jälkeen mahdollisuus jäädä talkoilemaan Viekas-LIFE -hankkeen Etelä-Karjalan aluekoordinaattori **Jari Kiljusen** johdolla, kohteena haitalliseksi vieraslajiksi luokiteltu keltamajavankaali.

Kumisaappaat mukaan! Lisätietoa alueesta:

<https://yle.fi/a/3-12055050>. Retkelle voi lähteä

mukaan Linnoituksen luonnonsuojelukeskukselta tai Ylämaan Korupirtin pihasta.

Retken ja talkoiden kesto noin 3–4 tuntia.

LÄHILUONTORETKI: Keväinen Pappilanniemi ti 21.5.2024 klo 18 – Lappeenranta, Pappilanniemen pysäköintialue (Isännöitsijäntie)

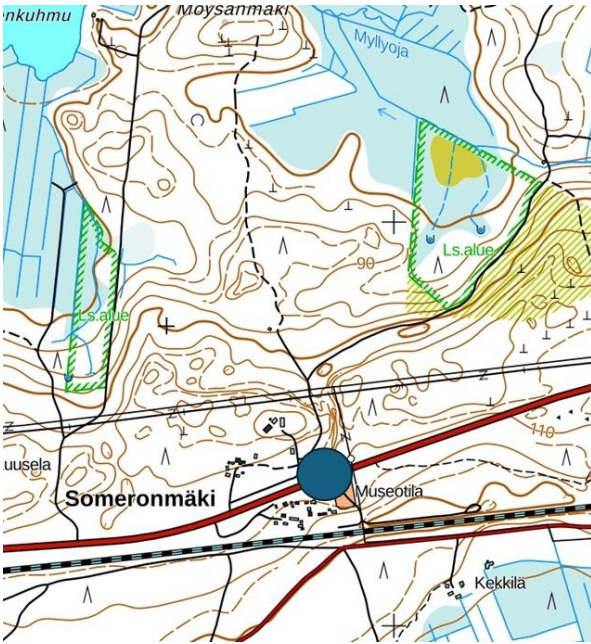
Yhdistys järjestää Luonnonsuojeluliiton lähiluonto-vuositeemaan liittyen retken Pappilanniemen luontopolulle, joka on helposti saavutettava ja sopii hyvin lapsiperheillekin. Reitti on esteetön ja noudattelee alueella kulkevaa kivituhkapäällysteistä luontopolkua. Retken kesto noin 2 tuntia.

KESÄKUU

Riihilahden niityn esiTALKOOT:
la 8.6.2024 klo 10 alkaen niittoa ja haravointia – Lappeenranta,
Niemisensaari (Riihilahdentie 514)

Riihilahden niittyjen rehevimpiä osia niitetään ja niitos vedetään pressuilla aumoihin. Talkoilun päälle on tarjolla kahvia ja virvoketta. Talkooviikolla järjestetään mahdollisesti muitakin tapahtumia, joista tarkempaa tietoa yhdistyksen verkkosivuilla kevään edetessä. Kimppakyytiä kannattaa kysyä, mikäli omaa kyytiä ei ole; Niemisensaareen on kaupungista matkaa reipas 15 kilometriä, joten fillarillakin matka käy. Vehkatakiaipaleentien pientareet ovat pyöräilijän kannalta tosin harmillisen kapeat.

**KASVIRETKI Luumäen lähteille:
Luonnonkukkien päivä su 16.6.2024 klo 10
– Luumäki, kokoontuminen museotila
Tuulimyly (Someronmäki 6)**

Kun Salpausselän rinteillä pohjavesi purkautuu pintaan, tuloksena syntyy lähde. Ne pysyvät ympäri vuoden sulina, joten lähteillä elää erityisiin oloihin sopeutunutta lajistoa – kasveja, sammalia ja äyriäisiäkin. Luonnonkukkien päivänä **Anna Vuori** johdattelee muutaman lähteen ympäristöön Luumäen Someronmäellä. Kokoontuminen museotila Tuulimylyyn pysäköintialueella. Lähteet sijoittuvat VT 6:n pohjoispuolelle. Retki kestää noin pari tuntia.

HEINÄKUU

**KASVIRETKI: Linnoituksen vallit ti 30.7.2024 klo 18 – Lappeenranta, Linnoitus,
Saimaan luonnonsuojelukeskus (Katariinantori 6)**

Linnoituksen kasviretkellä on jälleen tarjolla historiaa kukkivia valleja, tänä vuonna myöhäiskesäisemmässä asussa. Sotatulokkaiden, ikaikaisten taikayrttien ja tärkeiden ravinto- ja maustekasvien ohella on nähtävissä kirjava joukko ketojen ja niittyjen kasveja. Retkellä todennäköisesti sivutaan alueella olevaa kulttuuri- ja luontopolkua, jolla voi myös omatoimisesti tutustua Linnoituksen historialliseen kasvimaailmaan.

ELOKUU

**TUPLATALKOOT: niittoa la 17.8.2024 klo 10 alkaen, haravointia la 24.8. klo 10
alkaen – Lappeenranta, Niemisensaari (Riihilahdentie 514)**

Luonnonperintösäätiön hallinnoimalla Riihilahden perinnetilalla talkoillaan taas. Käsiniittokoneen työtä täydentämään tarvitaan käsipareja viikatehommiin! Ja kun heinä ehtii sopivasti kuivahtaa, paikalle palataan viikon päästä haravointitalkoisiin. Heinä haravoidaan siirtolavalle ja kuljetetaan Kukkuroinmäkeen kierrätykseen. Oman haravan (tai mieluummin haran) voi ottaa mukaan. Mikäli sinulla ei ole kulkuvälinettä, ota yhteyttä kimpakyytien järjestämiseksi! Kahvi- ja evästarjoilu.

**TALKOOT: niitto- ja haravointitalkoot ti 27.8.2024 klo 17 – Lappeenranta,
Joutseno (Anolantie 59)**

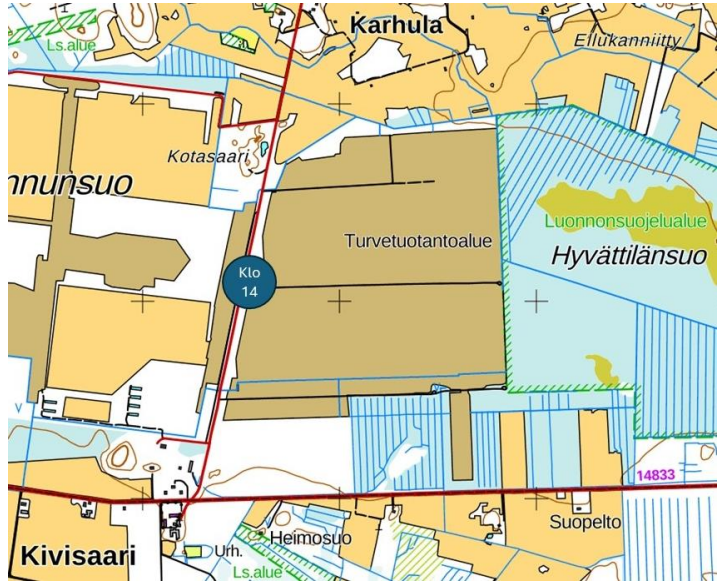
Perinteiset Anolan keldon niitto- ja haravointitalkoot Joutsenossa Anolan kylällä. Mikäli käytössä on edellisvuosien tavoin kaksi niittokonetta, muutaman tunnin urakoinnilla selvitään. Kohde sijaitsee noin viisi kilometriä Joutsenon kirkolta etelään; mikäli sinulla ei ole kyytiä, ota yhteyttä ja mietitään kimpakyydytyksiä! Kahvi- ja evästarjoilu.

LOKAKUU

SUORETKI: Konnunsuon Hyvätilänsuo la 5.10.2024 klo 14 – Lappeenranta, Konnunsuo, kokoontuminen Kotasaarentien risteys > Uusitie 2 entiselle turvetuotantoalueelle

Konnunsuon Hyvätilänsuon suojelualuetta ja suon ennallistettuja osia lähtevät opastamaan aiemmin Metsähallituksen luonnonsuojelun asiantuntijana toiminut **Susanna Lahdensalo** ja yhdistyksen

pitkäaikainen Konnunsuo-aktiivi **Martti Karhu**. Retken kesto on noin kaksi tuntia. Konnunsuolle on matkaa Lappeenrannan keskustasta noin 20 kilometriä; kimpppyty varmasti järjestyy, mikäli omaa kulkuneuvoa ei ole.

Syysvuosikokous ja LUENTO: Mitä kuuluu Suomen liito-oraville? ti 29.10.2024 klo 17:30 – Lappeenranta, Linnoitus, Saimaan luonnonsuojelukeskus (Katariinantori 6)

Sääntömääräinen syysvuosikokous klo 17:30, erityisesti toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2025. Kokouksen perään klo 18 hankekoordinaattori **Ari Jäntti** valottaa maaliskuussa 2025 päättyvän Liito-orava-LIFE-hankkeen tavoitteita ja tuloksia. Liito-orava esiintyy Euroopan unionissa vain Suomessa ja Virossa. Luento järjestetään mahdollisesti etäluentona.

Liito-oravatietao kartoitukseen ja metsänkätön suunnitteluun

MARRASKUU

LUENTO: Seitsemän vuosikymmentä perhosten perässä ti 26.11.2024 klo 18 – Lappeenranta, Kaakkois-Suomen Martat (Valtakatu 45)

Markku Liljeblad on pitkän linjan perhosharrastaja, joka keräsi ensimmäiset perhosensa jo vuonna 1954. Viime kesänä hän tavoitti 326 suurperhoslajia, niiden joukossa 4 325 päiväperhosta kaikkiaan 56 lajista. Mutta ovatko lajit vielä samoja kuin joskus ennen? Mitä uusia on tullut ja mitkä kenties ovat väistyneet niiden tieltä? Illan aikana on luvassa kuvallinen ja tarinallinen perhosmatka menneille vuosikymmenille.

* * *

Päivitettyt tapahtumatiedot: <https://www.sll.fi/lappeenranta/tapahtumat>
Lisää tapahtumatietoja: <https://www.sll.fi/etela-karjala/tapahtumat>

Pähäniemeen uudelle luontopolulle

TERVETULOA
**PÄIHÄNIEMEN
LUONTOPOLUN
AVAJAISIIN**

PE 22.9. KLO 10-12
PÄIHÄNIEMENTIE 441,
54960 TAIPALSAARI

OHJELMASSA:
Alkusanat - Etelä-Karjalan Virkistysalueesäitiö
Lauluesitys - Vehkakaipaleen koulu
Kahvitarjoilu
Luontopolkuun tutustumista

**ILMOITTAUTUMISET JA
ERITYISRUOKAVALIOT 14.9 MENNESSÄ**

WWW.EKVAS.FI

Kimmo Saarinen

Viime syksynä Etelä-Karjalan Virkistysalueesäitiö kutsui uuden luontopolun avajaisiin Taipalsaaren Kattelussaareen. Pähäniemi on suosittu virkistysaluetta ja harjujen suojelualuetta, josta löytyy toista kilometriä pitkä edustava hiekkaranta – sekä erittäin uhanalainen idänmasmalo, joka on säilynyt Suomessa vain muutamalla alkuperäisellä kasvupaikallaan.

Kulkijalle on tarjolla kaksi hyvin opastettua reittiä. Kilometrin ja varsinkin kolmen mittaisella kierroksella uppoudutaan monipuolisesti alueen kasveihin ja eläimiin sekä jääkauden aikana ja sen jälkeen syntyneisiin muodostelmiin. Molemmat reitit lähtevät samasta paikasta virkistysalueen ensimmäiselle rannalle tultaessa.

Luontopolun taulut syntyivät Saimaan ammattiopiston luonto- ja ympäristöalan, Saimaa Geoparkin ja Miehikkälän Salpalinja-museon yhteistyönä. Niiden kuvituksesta vastasi lappeenrantalainen taiteilija Heli Pukki – hänen kädenjälkeään on nähtävissä myös Linnoituksen ja Pappilanniemen luontopolkujen, Huhtiniemen rantaraitin tai kaupunkipuistojen lajiopastauluissa.

Pähäniemen tauluissa on myös QR-koodeja, joiden takaa avautuu yllätyksellisempää sisältöä. Käykäähän siis paikan päällä kurkkaamassa, mitä Vehkakaipaleen koululaiset, Marjatta Kurenniemen perikunta tai Etelä-Karjalan Liikunta ja Urheilu ovat polkuopasteisiin kätkeneet!

Luontopolkukierrokselle pääsee jouhevan virtuaalisesti myös klikkaamalla:

<https://retkipaikka.fi/paihanniemen-luontopolku-taipalsaassa/>

*Luontopolkutauluissa kerrotaan myös Pähäniemen mäntykankaan perhosista.
Valokuva: Mari Matikainen.*

Päiväperhosten perään!

Kimmo Saarinen

Tiedätkö ja tunnetko Suomen yleisimmän päiväperhosen? Se ei ole nokkos- eikä sitruunaperhonen – eikä varsinkaan kaaliperhonen, vaikka sellaiseksi lähisukuista lanttuperhosta usein sanotaankin. Juuri niitä on kirjattu eniten kautta Suomen valtakunnalliseen päiväperhosseurantaan (NAFI), joka on yksi Suomen pitkäikäisimmistä hyönteisseurannoista. Seuranta käynnistyi vuonna 1991 ja jatkuu tulevana kesänä jo 34. vuotta.

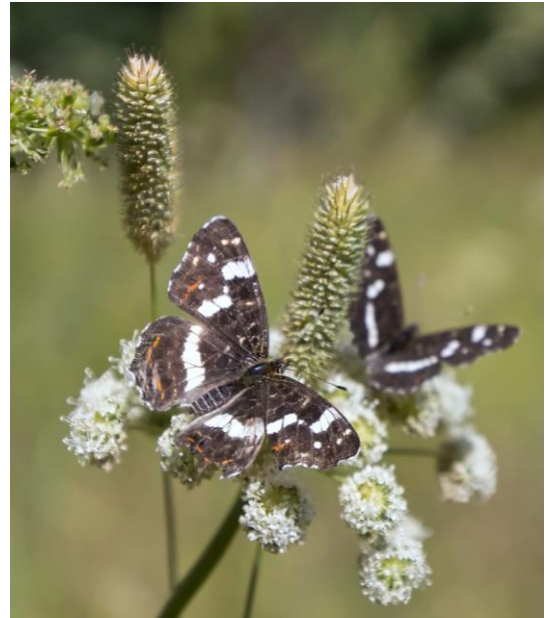
Seurantaan voi osallistua, kunhan tunnistaa ilmoittamansa lajit. Etelä-Karjala on perhosten tarkkailuun oivallista seutua, sillä täällä voi nähdä yli puolet Suomen 124 päiväperhoslajista. Kaikkia sinisiipiä ja hopeatäpliä ei tarvitse osata, mutta parilla kymmenellä tavallisimmalla lajilla pääsee hyvään alkuun. Tunnistukseen saa myös verkkoapua esimerkiksi [täältä](#).

Perhoshavainnot tallennetaan ja varastoidaan Lajitietokeskukseen. Se edellyttää rekisteröitymistä omaan Vihko-havaintopäiväkirjaan osoitteessa www.laji.fi, jossa päiväperhosseurannalla on oma teemasivunsa (<https://laji.fi/project/MHL.6/about>). Sinne kirjautumalla löydät myös NAFI-tallennuslomakkeen, jota käyttämällä havaintosi päätyvät automaattisesti mukaan jokakesäiseen perhosityhteenvetoon. Edellisistä perhoskesistä voi lukea niin ikään seurannan verkkosivuilta.

Kun päiväperhosseuranta alkoi 1990-luvun alussa, ajatuksena oli kirjata muistiin päiväperhosten niittyihin kietoutuvan 'kulta-ajan' viime vaiheita. Kun monenkirjavien niittyjen aika on käytännössä mennyt, uhanalaiseksi arvioitujen lajien joukossa on poikkeuksellisen paljon päiväperhosia. Seurannan kolmen vuosikymmenen aikana yksikään ei vielä ole kadonnut. Sen sijaan uusien päiväperhosten vuolas virta on nostanut ilmaston lämpenemisen vahvasti esiin. Suomeen on saapunut peräti seitsemän uutta päiväperhoslajia, viimeisimpinä etelänhiipijä (2022) ja kirjoniittyperhonen (2023).

Myös omat lajimme valtaavat uusia alueita. Suomen kaikissa 21 eliömaakunnassa on havaittu vähintään neljä uutta päiväperhosta seurannan aikana – Sompion Lapissa peräti 17. Uusia maakuntia ovat asuttaneet erityisesti karttaperhonen (17, *oikealla*), häiveperhonen (13) ja peltovirnaperhonen (12) – kaikki jo tuiki tavallisia lajeja kaakonkulmalla, jonne sijoittuvat Suomen lajirikkaimmat päiväperhospaikat. Varsinkin Lappeenrannan, Imatran ja Ruokolahden alueelta löytyy useita yli 70 lajin huippuruutuja.

Seuranta on vahva osoitus kansalaistieteen, "Citizen science", voimasta. Seitsemän miljoonan perhosen takana on yli 1 200 vapaaehtoisen joukko. Porukkaan mahtuu vielä!

Karttaperhosen toisen sukupolven mustavalkoiset "pienet haapa-perhokset" ovat loppukesästä yleinen näky. 1990-luvun alussa sellaisia oli tavattu Suomesta vasta muutamia. Valokuva: Juha Jantunen.

Onko vihreä siirtymä vihreä?

Pirjo Iivanainen

Taloukasvua ei voi pitää vihreänä nyt eikä tulevaisuudessa. Vihreä retoriikka jatkuu ja asiasta puhutaan paljon. Silti kaikki saa jatkua ennallaan eikä taloukasvua haasteta. Juurisyihin ei puututa eikä kestäväää kasvua ole. Teknologia ei ongelmia ratkaise. Luonto joutuu kustantamaan koneiden rakentamisen, niiden käyttökulut ja lopuksi kärsimään niiden romuttamisen.

"Vihreä" teknologia tarvitsee harvinaisia maa-metalleja, joita tuotetaan epämääräisissä olosuhteissa jopa lapsityövoimalla. Suomen maaperässä esiintyy muun muassa kuparia, nikkeliä ja kobolttia. Näitä himoitaan ja niistä on pula ennen pitkää maailmassa. Maksumiehinä tässä ovat periferiat. Erityisesti liipaisimella ovat meillä Saimaa ja saamelaisalueet. Kaivoslaki on lepsu eikä tuo turvaa tässä asiassa. Puhutaan vihreästä kolonialismista. Tärkeää olisi huolehtia maan reuna-alueista, muutoin ne jäävät kaivosteollisuuden armoille.

Myös vihreänä energiana pidetyllä tuulivoimalla on paljon haittavaikutuksia. Lintuja silpovan törmäysriskin lisäksi luontoa haittaavat rakennusajan häiriöt, elinympäristön pirstoutuminen, infraäänit ja melu. Ne eläimet, jotka pystyvät, siirtyvät kilometrien päähän ja niin niiden elinympäristö supistuu. Toiset joutuvat kärsimään haitat nahoissaan tai menehtyvät.

Yhteiskunnalliset käytännöt ovat tuhoisia ja tuhlailevia. Poliitikot voisivat asettaa etusijalle tasa-arvon, ihmisten hyvinvoinnin ja ekologisuuden. Sitä rohkeutta ei oikein ole ilmennyt.

Olisi mahdollista vähentää paljon energiaa kuluttavien ja vähemmän tarpeellisten tuotteiden valmistamista ja kulutusta kuten autourheilu, lentomatkailu, teolliset liha- ja maitotuotteet, nopea käyttömuoti, asetutanto, risteilyt, ylisuuret talot, yksityislennot.

Olisi mahdollista nostaa tuotannon jalostusastetta eikä pitäytyä esimerkiksi paljon puuta kuluttavaan sellunkeittoon. Puurakentaminen, design- ja käyttötuotteiden teko ja uudet innovaatiot puun käytössä toisivat paremman tuoton ja vaatisivat vähemmän raaka-ainetta.

Olisi mahdollista säätää varallisuusvero ja katto ylisuurille palkoille, eristää nykyiset talot hyvin ja korjata vanhoja rakennuksia.

Olisi mahdollista vähentää ruoan hävikkiä, siirtyä ekologisempiin maanviljelys-menetelmiin ja kasvipainotteiseen ruokavalioon.

Olisi mahdollista lainsäädännöllä vaikuttaa tuotteiden elinkaareen ja turvata mahdollisuus korjata tuote, siirtyä yksityisautoilusta toimivaan joukkoliikenteeseen, helpottaa liikkumista pyörällä ja kävellen. Uusien baanojen rakentamisen sijaan tulisi keskittyä pitämään kunnossa olemassa olevia teitä.

Kulutusta olisi vain yksinkertaisesti vähennettävä! Jos poliitikot eivät uskalla ottaa sitä agendalleen, niin meidän on tehtävä se(kin) ihan itse! Omien elämäntapojen lisäksi on tärkeää puuttua myös tuhlaileviin ja ympäristöä turmeleviin rakenteisiin.

Kohtuuhmiseltä kohtuuttomia vaatimuksia?

Puut, kaikki heidän viisautensa

Eija-Hilkka Anttila

”Kun riittävän monta puuta toimii yhdessä, metsällä on tietoisuus. Mikä toinen nimitys olisi parempi?”

Noin kysyy kongressipuheen-vuorossaan biologi Patricia Westerford Richard Powersin romaanissa Ikipuut.

Hän on yksi päähenkilöistä kirjassa, joka hedelmöittää lukijan mielen niin, että se vähäisestä siemenolemuksesta, mikäli maaperä on vähänkään otollinen, kasvaa ja paisuu vähä vähältä ja lopulta puhkeaa niin uhkeaksi kukinnoksi, ettei sitä muuksi voi luonnehtia kuin kokonaiseksi uudeksi universumiksi.

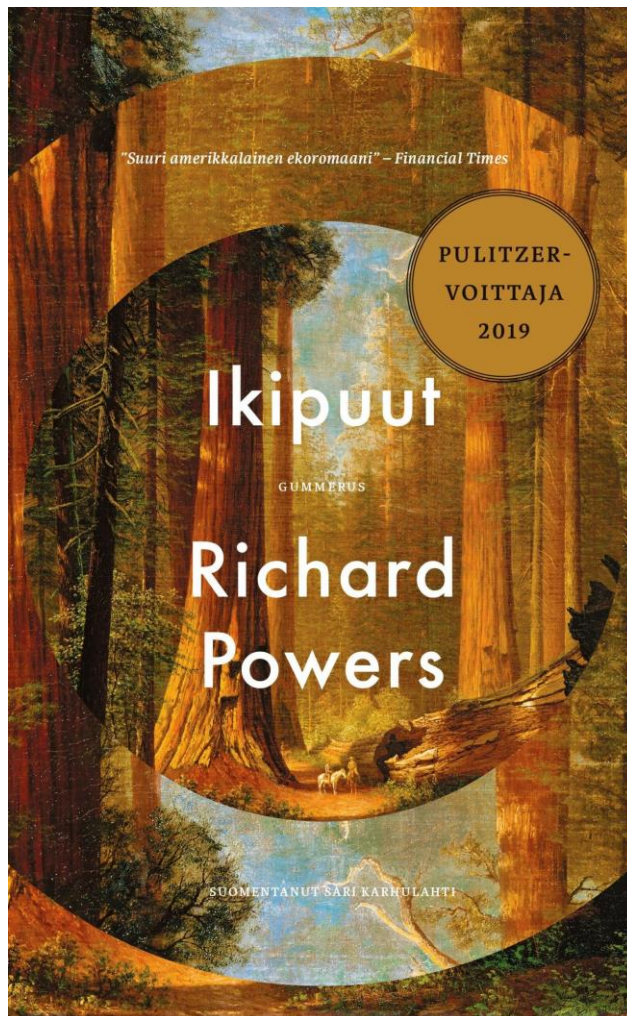
Kun Powers antaa henkilönsä Adamin ajatella, että ”parhaimmatkaan argumentit eivät saa ketään muuttamaan mieltään, siihen tarvitaan hyvä tarina”, lause kuvaa olettamaani teoksen vaikuttavuutta hyvin, vaikka vaatimattomasti.

Ikipuut on yhdeksän ihmisen vaiheiden kautta kerrottu puiden miljoonien vuosien mittainen tarina. Se on ekologinen teos, luonnon monimuotoisuuden ylistys ja julistus, mutta ei vähääkään yksioikoinen tendenssiromaani.

Kirjallisuutena Ikipuut saa haukkomaan henkeä: miten kukaan voi saada aikaiseksi jotakin näin suurenmoista. Ihmiskohtalot kietoutuvat puihin orgaanisesti kuin köynnökset. Biologia muuntuu vaivihkaa runoudeksi, jota on keveää hengittää. Myytit ja vanhat tarinat havisuttavat lehviä, ja paikoin voi aistia myös maagisen realismin tuulahduksia. Yhteiskunnallisista, juridisista ja eettisistä kysymyksistä punoutuu jännityskertomus.

Ikipuissa on siis yhdeksän henkilöä, kaikki täydellisesti erilaisia, joiden yllätykselliset ja silti täysin uskottavat, puiden tavalla tai toisella koskettamat tarinat Powers kertoo alkajaisiksi kuin erillisinä novelleina. Sitten hän kuljettaa erikoisia polkuja pitkin heistä viisi yhteiseen yritykseen pelastamaan Yhdysvaltojen luoteisosien viimeisiä koskemattomia metsiä. Teoksen loppuosa kuvaa heitä omilla tahoillaan jatkamassa elämäänsä, jota tuo nuoruuden kamppailu mahtavien punapuiden puolesta kohtalokkaasti määrittää.

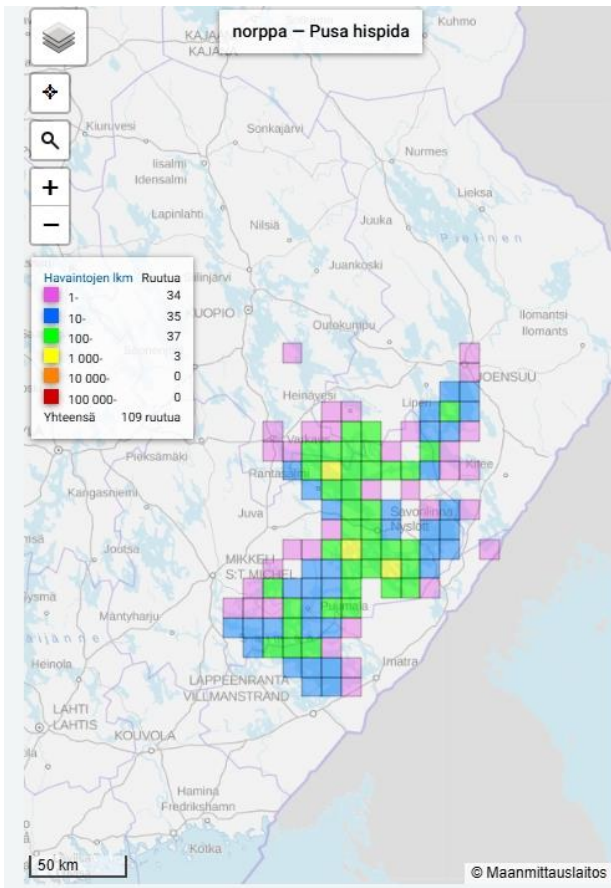
Richard Powers, Ikipuut. Suom. Sari Karhulahti. Gummerus 2021.

PUSAN PULINAT on Lappeenrannan seudun luonnonsuojeluyhdistyksen jäsenlehti. Nimensä se on saanut saimaannorpasta.

Saimaannorppa (*Pusa hispida saimensis*, vanh. *Phoca hispida saimensis*) on norpan alalaji, jota tavataan vain Suomessa, Saimaan järvioltaassa. Se on relikti, joka jäi saarroksiin Saimaalle viimeisimmän jääkauden jälkeisen maankohoamisen seurauksena noin 8 000 vuotta sitten. Alalaji on tämän jälkeen sopeutunut elämään makean veden olosuhteissa, ja se on Suomen ainoa kotoperäinen nisäkäs.

- Lähde: Wikipedia

Vai mitenkä lienee Wikipedian tietojen laita? Norpan historiaa ja alkuperää Saimaalla puitiin mielenkiintoisessa kirjoituksessa *Suomen Luonto* -lehden numerossa 9/2023.

Antti Halkan mukaan saimaannorpan alkuperä on mysteeri, ja se voikin olla oma lajinsa, sillä perimätutkimusten mukaan lähimmät sukulaiset eivät löydykään Itämereltä tai Laatokalta, vaan Alaskan Beaufortinmereltä! Mitokondrioiden DNA:n perusteella saimaannorpan sukulinja on ollut näistä erillään jopa 95 000 vuotta.

”Aiemmin ehdotettu leviämishistoria ei siten näytä oikealta”, Oulun yliopiston genetiikan professori **Jouni Aspi** toteaa artikkelissa.

Onko saimaannorppa siis oma lajinsa, lisäys maailman 34 hyljelajin joukkoon?

”Lajistatus olisi perusteltavissa, sillä saimaannorppa näyttää olevan oma erillinen kehityshaaransa suhteessa muihin nykyään eläviin norppiin”, arvioi **Jaakko Pohjoismäki** Itä-Suomen yliopistosta.